

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Rudolfa Čirča v právnej veci žalobcu **Ing. I. P.**, bývajúceho v B., proti žalovanému **P.**, zastúpenému JUDr. B. T., advokátkou v K., o **zaplatenie 30 135 Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp.zn. 10 C 343/00, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 4. októbra 2006 sp.zn. 11 Co 189/2005, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného **z a m i e t a .**

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Komárno rozsudkom z 5. októbra 2005, č.k. 10 C 343/00-154 žalobu o zaplatenie 30 135 Sk s úrokom z omeškania 17,6 % ročne od 1. decembra 1995 do 30. septembra 1997 zamietol. V ostatnej časti konanie zastavil s tým, že o náhrade trov konania rozhodne osobitným uznesením. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že účastníci konania uzavreli 31. augusta 1992 nájomnú zmluvu, ktorou žalobca prenajal P. H. svoju poľnohospodársku pôdu o výmere X. ha na dobu určitú a to na hospodárske roky 1992 až 1993. Výšku nájomného v bode III. zmluvy určili na rok 1992 v sume 500 Sk na 1 ha pôdy v naturálnej forme, prípadne vo forme poskytnutia služieb. Celkové nájomné na rok 1992 predstavovalo 10 045 Kčs. Vyporiadanie nájomného

v naturálnej forme bolo splatné do 11. decembra 1992, vo forme služieb do 31. augusta 1993. Zároveň sa dohodli, že výška nájomného na rok 1993 bude predmetom dodatku ku zmluve o nájme. Dodatok ani novú nájomnú zmluvu však neuzavreli ani písomne, ani ústne. Napriek tomu žalovaný naďalej užíval prenajaté pozemky žalobcu a žalobca nepodal súdu návrh na vypratanie nehnuteľností. Tak s poukazom na ustanovenie § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka došlo k obnoveniu nájomnej zmluvy z 31. augusta 1992 aj na rok 1993. Nakoľko platnú nájomnú zmluvu na obdobie rokov 1995 až 1997 účastníci neuzavreli, žalobca nemá nárok na nájomné, ale iba na vydanie bezdôvodného obohatenia. Podľa oboch účastníkov konania dohodnuté nájomné na rok 1992, 1993 bolo primerané aj za nasledujúce roky. Z toho vyplýva, že užívaním pozemkov žalobcu sa žalovaný bezdôvodne obohatil ročne o sumu 10 045 Sk. Následne súd prvého stupňa uzavrel, že právny úkon účastníkov nazvaný ako "pamätný zápis" nemá zákonom predpísané náležitosti uznania dlhu, predovšetkým neobsahuje výšku uznanej pohľadávky a zo strany žalovaného ho neurobila osoba na to oprávnená. Konštatoval, že pohľadávka žalobcu vrátane úrokov z omeškania je podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka premlčaná a pre vznesenú námietku premlčania bolo potrebné žalobu zamietnuť.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 4. októbra 2006 sp.zn. 11 Co 189/2005 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti (ktorou bola zamietnutá žaloba o zaplatenie 30 135 Sk s príslušenstvom) zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 30 135 Sk so 17,6 % úrokmi z omeškania od 1. decembra 1998 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania 5 316 Sk na (bližšie nešpecifikovaný) účet jeho právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Zmenu rozsudku v napadnutej časti odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci súdom prvého stupňa. Vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, na rozdiel od ním vysloveného právneho názoru vyslovil názor, podľa ktorého právny vzťah medzi účastníkmi nevyplýva z bezdôvodného obohatenia, ale ide o nájomný vzťah v zmysle § 663 až § 684 Občianskeho zákonníka. V súvislosti so spornou otázkou, či došlo k uznaniu dlhu v nadväznosti na uplatnenie si nároku žalobcu za roky 1995 až 1997 až podaním žaloby na súd v novembri 2000 uzavrel, že "pamätný zápis" je písomným uznaním dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka, ktorý jednostranný právny úkon (žalovaného) bol oprávnený podpísať predseda družstva v rámci poverenia organizovať a riadiť bežnú činnosť družstva. V pamätnom zápise je stanovený aj nový termín splatnosti nájomného do konca novembra

1998, preto ak žalobca podal žalobu na zaplatenie dlžného nájomného za roky 1995 až 1997 v celkovej výške 30 135 Sk v novembri 2000, nárok si uplatnil na súde včas. Nakoľko žalovaný sa dostal do omeškania splnením peňažného dlhu až od 1. decembra 1998, žalobcovi až od tohto dňa bolo možné priznať úrok z omeškania a v časti o jeho priznanie za obdobie od 1. decembra 1995 do 30. novembra 1997 bolo potrebné žalobu zamietnuť. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, navrhol ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.), keď odvolací súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia tzv. "pamätného zápisu" ako uznania záväzku žalovaného voči žalobcovi. Tento pamätný zápis mal byť iba ponukou žalobcu na uzavretie kúpnej zmluvy inému právnomu subjektu (A., s.r.o.) a nie družstvu, a hoci aj žalobca v ňom spísal svoje požiadavky voči zástupcovi družstva, nie je ho možné podľa obsahu posúdiť ako uznanie záväzku žalovaného voči žalobcovi. Pamätný zápis ako uznanie záväzku žalovaného nie je platným právnym úkonom, keďže nebol prejednaný štatutárnym orgánom družstva, ktorým je predstavenstvo a následne jeho písomné vyhotovenie by malo byť podpísané dvoma členmi predstavenstva. Uznanie záväzku totiž nie je možné považovať za právny úkon, ktorý môže urobiť svojvoľne predseda družstva ako bežnú činnosť družstva spojenú s prevádzkou družstva. V závere dovolania vyslovil názor, že žalobcovi nič nebránilo v tom, aby v lehote pred premlčaním uplatnil svoje nároky súdnou cestou a pokiaľ tak neurobil, bolo povinnosťou súdu prihliadnuť na žalovaným vznesenú námietku premlčania nájomného a žalobu zamietnuť.

Žalobca sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V danom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý (v časti výroku o vyhovení žalobe žalobcu) vykazuje znaky rozsudku podľa § 238 ods. 1 O.s.p.

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. Dovolateľ žiadnu z týchto väd nenamietal a jej existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

V prejednávanej veci dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p., t.j. namietal, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Skutkové zistenia (uvedené vyššie v odôvodnení tohto rozsudku) potrebné pre posúdenie nároku žalobcu na zaplatenie sumy 30 135 Sk s príslušenstvom titulom nájomného z poľnohospodárskych pozemkov za obdobie rokov 1995 až 1997, z ktorých vychádzal odvolací súd pri rozhodovaní veci sú v prejednávanej veci postačujúce aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu, podľa názoru ktorého umožňujú záver, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny. Dovolací súd sa stotožňuje s právnym záverom

odvolacieho súdu, že zo strany žalovaného došlo k platnému uznaniu dlhu, v dôsledku čoho si žalobca svoj nárok na zaplatenie dlžného nájomného za roky 1995, 1996 a 1997 na súde uplatnil včas.

Podľa § 558 veta prvá Občianskeho zákonníka ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval.

Vychádzajúc z citovaného ustanovenia, uznanie dlhu zákon vymedzuje ako jednostranný právny úkon dlžníka adresovaný veriteľovi, ktorým dlžník dáva veriteľovi najavo, že svoj záväzok uznáva. Ide o samostatný zabezpečovací inštitút, ktorý svoju zabezpečovaciu funkciu plní tým, že zakladá vyvrátiteľnú právnu domnienku existencie dlhu v dobe uznania. Uznanie dlhu posilňuje pôvodný záväzkový vzťah medzi dlžníkom a veriteľom, nakoľko dlžník nezávisle od pôvodného právneho dôvodu vzniku záväzku dáva prísľub na splnenie dlhu bez toho, aby sa súčasne urobila novácia (§ 570 Občianskeho zákonníka). Na to, aby písomné uznanie práva veriteľa dlžníkom malo právne dôsledky uvedené v § 558 Občianskeho zákonníka (t.j. dôsledky v podobe prerušenia plynutia premlčacej doby takým spôsobom, že začína plynúť vždy nová premlčacia doba, ktorá je podľa § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka desaťročná a jej plynutie začína dňom, keď došlo k uznaniu dlhu alebo ak v uznaní bola uvedená lehota na plnenie, keď uplynula lehota na plnenie), je potrebné, aby došlo k uznaniu tohto práva čo do dôvodu, ako aj čo do výšky, pričom pokiaľ ide o uznanie práva čo do dôvodu, nemusí byť tento dôvod v listine obsahujúcej uznanie práva uvedený vždy výslovne, ale musí byť jednoznačne vyvoditeľný z inej skutočnosti, ktorá je v listine o uznaní dlhu nesporná. Výška dlhu musí byť vyjadrená tak, aby bola objektívne určiteľná.

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd zhodne s odvolacím súdom konštatuje, že “pamätný zápis“ spĺňa všetky formálne i obsahové náležitosti uznania dlhu v zmysle ustanovenia § 558 Občianskeho zákonníka. Je v ňom totiž obsiahnuté písomné uznanie žalovaného, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, keď je nesporné, že pôvodným právnym dôvodom vzniku záväzku bola “Zmluva o prenájme“ poľnohospodárskej pôdy uzavretá medzi účastníkmi konania 31. augusta 1992, na základe ktorej vlastník poľnohospodárskej pôdy (žalobca) prenajal žalovanému (jeho právnomu predchodcovi) poľnohospodársku pôdu o celkovej výmere X. ha za účelom poľnohospodárskeho využitia pre

zabezpečenie poľnohospodárskej výroby, s určenou ročnou výškou nájomného 500 Kčs za jeden hektár, čo celkovo predstavuje nájomné 10 045 Kčs (Sk)/rok.

Pokiaľ ide o druhú námietku dovolateľa, a síce, že “pamätný zápis“ ako uznanie záväzku žalovaného nie je platným právnym úkonom, keďže nebol prejednaný štatutárnym orgánom družstva, ktorým je predstavenstvo a následne jeho písomné vyhotovenie by malo byť podpísané dvomi členmi predstavenstva, táto námietka taktiež nie je dôvodná. Je nesporné, že predmetný “pamätný zápis“ z 10. júna 1998, ktorého obsahom (okrem iného) je uznanie dlhu, za žalovaného podpísal predseda družstva Ing. S. K. (K.).

Podľa § 243 ods. 2 Obchodného zákonníka predstavenstvo je štatutárnym orgánom družstva.

Podľa § 243 ods. 3 Obchodného zákonníka predstavenstvo plní uznesenia členskej schôdze a zodpovedá jej za svoju činnosť. Ak zo stanov nevyplýva niečo iné, za predstavenstvo koná navonok predseda alebo podpredseda. Ak je však pre právny úkon, ktorý robí predstavenstvo, predpísaná písomná forma, je potrebný podpis aspoň dvoch členov predstavenstva.

Z citovaného ustanovenia § 243 ods. 3 vety tretej Obchodného zákonníka teda vyplýva, že podpis aspoň dvoch členov predstavenstva je potrebný iba pre ten právny úkon, ktorý robí predstavenstvo a pre ktorý je zákonom predpísaná písomná forma. Aj keď je na jednej strane pravdou, že pre uznanie dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka je pod sankciou neplatnosti stanovená písomná forma (obdobne obligatórne písomnú formu uznania záväzku predpisuje Obchodný zákonník v § 323 ods. 1), na druhej strane z ničoho nevyplýva, že uznanie dlhu je právnym úkonom predstavenstva a teda, že pre jeho platnosť, okrem dodržania písomnej formy sa vyžadujú podpisy aspoň dvoch členov predstavenstva družstva. Preto aj v tejto súvislosti sa dovolací súd stotožnil s právnym názorom vysloveným odvolacím súdom, že v prípade uznania dlhu išlo o právny úkon pri bežnej činnosti družstva, ktorú v rámci poverenia organizuje a riadi predseda družstva, preto pre platnosť takéhoto právneho úkonu stačí podpis iba predsedu družstva. Na podporu tohto názoru dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že by bolo aj v logickom rozpore, keď na jednej strane družstvo nespochybňuje platnosť nájomnej zmluvy, ktorou sa výhradne v mene predsedu družstva (nie predstavenstva) zaviazalo platiť určené nájomné za poľnohospodársku pôdu, ktorú má

v nájme, no na druhej strane pri porušení vlastnej zmluvnej povinnosti by si následné uznanie dlhu už osobovalo predstavenstvo. Inými slovami, ak podpisovanie nájomných zmlúv spadá do právomoci predsedu družstva v rámci jeho poverenia organizovať a riadiť bežnú činnosť družstva, pri nespornosti pôvodného právneho dôvodu vzniku záväzku spadá taktiež do právomoci predsedu družstva pri riadení bežnej činnosti družstva aj uznanie, že (družstvo) zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky.

Pokiaľ teda v prejednávanej veci “pamätný zápis“ obsahuje písomné uznanie žalovaného, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky v zmysle § 558 Občianskeho zákonníka, toto uznanie dlhu je podpísané osobou na to oprávnenou (predsedom družstva), pričom v uznaní bola uvedená lehota na plnenie “do konca novembra 1998“, žaloba na zaplatenie dlžného nájomného za roky 1995, 1996 a 1997 v celkovej výške 30 135 Sk (3 x 10 045 Sk) bola na súde podaná včas, preto sa žalovaný (dlžník) nemohol úspešne premlčania dovolať.

Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalovaného proti rozsudku odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Nakoľko však úspešnému účastníkovi v tomto konaní žiadne trovy nevznikli, dovolací súd mu náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2008

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :